حساسیتسنجی شبیهسازی عددی دو رخداد مه در فرودگاه اردبیل به طرحوارههای لایه مرزی سیارهای با استفاده از مدل WRF

راضیه پهلوان ا*، محمد مرادی ، سحر تاجبخش ، مجید آزادی ٔ و مهدی رهنما ۳

^۱دانشجوی دکترای هواشناسی، پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو، تهران، ایران ۲ دانشیار و عضو هیات علمی پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو، تهران، ایران ۳ استادیار و عضو هیات علمی پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو، تهران، ایران

(دريافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۶ يذيرش: ۱۴۰۰/۰۹/۰۱)

چکیدہ

در این تحقیق شبیهسازی عددی دو رخداد مه فرارفتی و تابشی در فرودگاه اردبیل در ژانویه ۲۰۱۵ با استفاده از برونداد مدل میان مقیاس WRF و الگوریتم دید SW99 برای پیش بینی دید افقی انجام شد. برای بررسی حساسیت پیش بینی مه به طرحواره لایه مرزی سیارهای (PBL)، از ۶ طرحواره ی WSV، YSU، ACM2، MYNN2،5 MYNN3، MYNN3 و MYNN3 استفاده شد. نتایج نشان داد که شبیهسازی این دو رخداد مه به فرآیندهای لایه مرزی سیارهای حساس است. همچنین به دلیل ارتباط پیش بینی مه به کمیتهای دما، دمای نقطه شبنم، نم نسبی و سرعت باد، حساسیت شبیهسازی این متغیرها نیز به طرحوارههای PBL مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که شبیهسازی مه فرارفتی با بیشتر طرحوارههای PBL با موفقیت انجام شد و طرحوارههای USV، SUS و SUSN مورد بررسی قرار گرفت. شبیهسازی مه فرارفتی داشتند. طرحواره ZOM با بیشتر طرحوارههای PBL با موفقیت انجام شد و طرحوارههای USV، SUS و ZOM شبیهسازی مه فرارفتی داشتند. طرحواره ZOM در شبیهسازی مه فرارفتی موفق نبود. در شبیهسازی مه تابشی، بیشتر طرحوارههای ZOM مالا مینی نمی نمی می شبیهسازی مه فرارفتی داشتند. طرحواره ZOM در شبیهسازی موفق نبود. در شبیهسازی مه تابشی، بیشتر طرحواره های ZOM فرد به شبیهسازی نم نسبی مورد نیاز برای تشکیل مه در زمان رخداد مه نبودند و چند ساعت قبل از شروع رخداد مه تابشی، مدل WFF با بیشتر طرحوارهها کاهش دید ناشی از رخداد مه را شبیهسازی کرد. به طور کلی طرحواره SUS و ZVM نسبت به طرحوارههای دیگر عملکرد ضعیف تری در شبیهسازی دما، دمای نقطه شبنم، نم نسبی و سرعت باد داشتند.

واژه گان کلیدی: مدل WRF، مه فرارفتی، مه تابشی، حساسیت سنجی، طرحواره PBL

۱ مقدمه

مه پدیدهای است که در اثر تعلیق قطرات آب مایع و یا کریستالهای یخ در نزدیک سطح زمین رخ می دهد، به طوری که دید افقی به کمتر از یک کیلومتر برسد (لستر، ۲۰۰۷). شرایط دید کم ناشی از مه باعث ایجاد خسارت در حمل و نقل هوایی، دریایی و زمینی می شود (بر گوت و همکاران، ۲۰۰۷؛ گالتپ و همکاران، ۲۰۱۷؛ فو و همکاران، ۲۰۱۰؛ استولاکی و همکاران، ۲۰۱۲). مه یکی از عوامل مهم در تأخیر و یا لغو

پروازها و حوادث هوانوردی است. تأخیر و لغو پرواز به دلیل کاهش دید ناشی از مه در صنعت هوانوردی باعث خسارت صدها میلیون دلار میشود (گالتپ و همکاران، ۲۰۱۷). در واقع، مه دومین عامل جوی است که فعالیتهای هوانوردی را تحت تاثیر خود قرار میدهد (گالتپ و همکاران، ۲۰۱۹). بنابرایسن فرودگاه اردبیل در شمال غرب ایران در ارتفاع ۱۳۱۵ متر از تراز دریا واقع شده است.با توجه به موقعیت ویژهی توپوگرافی و قرار داشتن این فرودگاه در غرب دریای خزر،

عوامل و شرایط لازم برای ایجاد مه وجود دارد. بر اساس مطالعات ۵ ساله ی صلاحی و محمدی (۱۳۹۰)، مه در فرودگاه اردبیل شامل انواع مه تابشی، جبههای و فرارفتی است. ترافیک هوایی در فرودگاه اردبیل اغلب توسط مه مختل می شود. دید کم ناشی از مه دراین فرودگاه سبب تأخیر و یا لغو پروازها شده و خسارت مالی زیادی را به دنبال دارد. پیش بینی دقیق مه در این فرودگاه برای ارائه خدمات حمل و نقل هوایی بهتر و كاهش لغو يا تأخير پروازها و زيان اقتصادى بسيار مهم است. در این بخش ابتدا به طور خلاصه شرایط همدیدی موجود در زمان رخداد این دو مه و سپس پیکربندی های مدل WRF و الگوريتم ديد مورد استفاده در پيش بيني اين دو رخداد مه ارائه می شود. برای تحلیل همدیدی از داده های باز تحلیل (National : آدرس NCEP(Prediction Centers for Environmental https://psl.noaa.gov/data/gridded/data.ncep.reanalysis. html استفاده شد. از بررسی الگوی فشار تراز متوسط دریا دیده می شود که از روز سیزدهم ژانویه ۲۰۱۵، ایران تحت تأثیر یک سامانه پرفشار بوده که به تدریج طی روزهای چهاردهم و

پانزدهم ژانویه از روی ایران عبور کرده است. مرکز این سامانه با همفشار ۱۰۳۲ هکتویاسکال در روز چهاردهم ژانویه در شمالغرب ایران و غرب دریای خزر قرار گرفته و ایستگاه اردبیل که با دایره قرمز رنگ در شکل ۱- الف مشخص شده را در بر گرفته است. این مرکز پرفشار در روز پانزدهم ژانویه به شمال شرق ایران جابجا شده است. فشار ایستگاه اردبیل اگر چه هنوز تحت تأثير پشته فشاري اين سامانه قرار دارد، ولي كاهش یافته است (شکل ۱–ب). در روز چهاردهم جهت جریان از روی دریای خزر به سوی ایستگاه اردبیل است و در روز پانزدهم این جریان معکوس میشود. الگوی ارتفاع تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال نیز که در شکل های ۲-الف و ب نشان داده شده است، هماهنگ با الگوی فشاری تراز متوسط دریا تغییر کرده است. این تغییر به گونهای است که مرکز پر ارتفاع ۱۵۶۰ ژئوپتانسیلمتر در روز چهاردهم بیشتر مناطق مختلف ایران از جمله شمالغرب و شمال کشور را تحت تأثیر قرار داده و در روز پانزدهم به سوی شرق جابهجا شده است.

جدول ۱. نوع و زمان شروع و پایان رخدادهای مه در فرودگاه اردبیل از ۱۳ تا ۱۵ ژانویه ۲۰۱۵.

نوع مه	زمان پايان مه (گرينويچ)	ساعت شروع مه (گرينويچ)	طول جغرافیایی	عرض جغرافیایی	نام فرودگاه	شماره مه
فرارفتي	ساعت ۶۰ روز ۲۰۱۵/۰۱/۱۴	ساعت ۱۶ روز ۲۰۱۵/۰۱/۱۳	¥Л/¥Y	۳۸/۳۳	اردبيل	١
تابشى	ساعت ۰۰ روز ۲۰۱۵/۰۱/۱۵	ساعت ۱۷ روز ۲۰۱۵/۰۱/۱۴	47/41	۳۸/۳۳	اردبيل	۲

دادههای دیدبانی فرودگاه، جهت باد در ساعت ۱۴ گرینویچ روز ۱۳ دسامبر، شرقی شده که باعث انتقال هوای بخش جنوبی پرفشار سرد روی منطقه و کاهش دما (در حد ۱۰ درجه) و رسیدن دما به دمای نقطه شبنم و تشکیل مه شده است.در این تحقیق برای شبیهسازی دو رخداد مه مورد مطالعه، از نسخه 3.9.1 مدل WRF با نگاشت لمبرت استفاده شد. تفکیک افقی برای حوزه اول و دوم به ترتیب ۱۲ و ۴ کیلومتر انتخاب شد (شکل ۳). از نتایج آشیانه داخلی برای پیش بینی رخداد مه در این مطالعه استفاده شد. با توجه به اهمیت تفکیک قائم زیاد از بررسی نم نسبی ترازهای زیرین جو دیده می شود که نم نسبی در ایستگاه تحت بررسی در روزهای ذکر شده بین ۷۰ تا ۹۰ درصد بر آورد شده است (شکلهای ۲-الف و ب). بررسی این حالت موردی نشان داد که وجود مرکز پرفشار و پشته آن در روی ایران و در نتیجه ماندگاری هوای سرد، نبود ابر، رخداد تابش شبانه زمین و نیز نم نسبی کافی در سطح زمین که در اثر جریانهای شمالی بخش شرقی مرکز پرفشار به ایستگاه مورد مطالعه انتقال یافته است، شرایط مناسبی را برای ایجاد مه تابشی و فرارفتی در اردبیل فراهم کرده است. همچنین با توجه به

شکل ۱ – فشار تراز متوسط دریا بر حسب هکتوپاسکال در ساعت ۰۰۰۰ گرینویچ مورخ الف) ۱۴ ژانویه و ب) ۱۵ ژانویه ۲۰۱۵. فاصله هم فشارها ۳ هکتوپاسکال است.

تنظیم(Spin up) درنظر گرفته شد. شرایط اولیه و مرزی از سامانه پیش بینی جهانی(GFS) با تفکیک ۵/۰ درجه گرفته شد. با تغییر طرحواره PBL در پیکر بندی های مدل WRF (همان طور که در جدول ۲ ارائه شده است)، شش پیکر بندی متفاوت برای اجرا ایجاد شددر این مطالعه از الگوریتم SW99 استوئلینگا و وارنر، ۱۹۹۹) برای تخمین دید افقی با استفاده از بروندادهای مدل WRF برای تخمین دید PRF (معادلات ۱ و ۲) استفاده برای حل فرآیندهای لایه مرزی (فیلیپ و همکاران، ۲۰۱۶؛ پهلوان و همکاران، ۱۳۹۹؛ کلژک و همکاران، ۲۰۱۴؛ تردیف، ۲۰۰۴)، شبیه به مطالعه رومن کسکان و همکاران (۲۰۱۹) و پهلوان و همکاران(۱۳۹۹)، ۱۱ تراز قائم در لایه ۲۰۰ متر نزدیک زمین و در مجموع ۳۲ تراز قائم سیگما در نظر گرفته شد مدل WRF برای ۷۲ ساعت با شروع از ساعت ۰۰ گرینویچ روز ۱۲ ژانویه ۲۰۱۵ اجرا شد و ۱۲ ساعت اول به عنوان زمان

ازهواآبها و یا هواویزهابستگی دارد (بر اساس غلظت هستههای چگالش ابر و نم نسبی). پس از محاسبه مقدار دید افقی به صورت ساعتی با اعمال الگوریتم دید SW99 روی برونداد مدل با هر یک از پیکربندی ها از ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۱۲ ژانویه ۲۰۱۵ تا ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۱۵ ژانویه ۲۰۱۵ (به مدت ۷۲ ساعت)، مقادیر دید افقی با مقادیر دید مشاهداتی به صورت ساعتی مقایسه شد

$$\beta = \beta_{cw} + \beta_{rw} + \beta_{ci} + \beta_{sn} \tag{(Y)}$$

آزمايشات حساسيتسنجي و نتايج لایه مرزی پایین ترین بخش جوّ است که کمیتهای فیزیکی در آن، آشفتگی زیاد و آمیختگی قائم را نشان میدهند. ویژگی-های این لایه نقش مهمی در تشکیل و تکامل مه دارد. در این مطالعه حساسیت نتایج شبیهسازی مه به شش طرحوارهی YSU (هونگ و همکاران، ۲۰۰۶)، MYJ (یانیج، ۱۹۹۴)، (Asymmetric Convective Model, version 2)ACM2 Melor-Yamada-Nakanishi.2.5-) YNN2.5(۲۰۰۷ (پليم، Nino) (ناکانیشی و نینو، ۲۰۰۴)، MYNN3 (ناکانیشی و نینو، (Quasi-Normal Scale Elimination)QNSE و (۲۰۰۶ (سو کوریانسکی و همکاران، ۲۰۰۵) بررسی شد. سایر تنظیمات فيزيكي مدل براي هر شش پيكربندي يكسان بوده و در جدول ۲ آمده است. طرحواره لایه سطحی متناسب با طرحواره PBL در نظر گرفته شد. در حالت کلی، طرحواره لایه سطحی به طرحواره Monin-Obukhov (مونين و ابوخوف،۱۹۵۴) تنظيم شد ولي در زماني که طرحوارههاي MYNN2.5 و

MYNN3 بر ای PBL به کار بر ده شد، به تر تب از طرحو ار ههای MYNN (ناکانیشی، ۲۰۰۱)، QNSE (سوکوریانسکی و همكاران، ۲۰۰۵) و MYNN براي طرحواره لايه سطحي استفاده شد. طرحواره های YSU و ACM2 طرحواره های بستار مرتبه اول هستند، در حالی که MYNN2.5 ، MYJ و QNSE طرحوارههای بستار مرتبه ۱/۵ انرژی جنبشی آشفته هستند. همچنین MYNN3 طرحواره بستار مرتبه دوم است.پس از اجرای مدل با شش پیکربندی و اعمال الگوریتم دید SW99 روي برونداد مدل، ديد افقي در هر ساعت از اجرا به دست آمد. با توجه به شکل ۴ برای اولین رخداد مه از بین سه طرحواره YSU ،MYJ و ACM2، طرحواره MYJ مدت زمان کمتری از مه را پیش بینی کرده و پس از چند ساعت از شروع مه، پیش بینی با این طرحواره خطا داشته است که با نتایج لین و همکاران (۲۰۱۷) همخوانی دارد. با این وجود طرحواره QNSE در شبیهسازی مدت زمان رخداد مه ضعیف تر از طرحواره MYJ عمل کردہ است.

شکل۳. الف) دو آشیانه تو در تو که در شبیهسازی WRF با تفکیک افقی ۱۲ و ۴ کیلومتر به ترتیب برای آشیانه بیرونی و داخلی استفاده شد. ب) ناهمواری زمین (متر). فرودگاه اردبیل در شکل نشان داده شده است.

لايه سطحي	سطح زمين	تابش موج كوتاه	تابش موج بلند	لایه مرزی سیاره ای	خردفيزيك	شماره
Monin-Obukhov (Monin and Obukhov, 1954)	NOAH LSM (Tewari et al., 2004)	Dudhia (Dudhia, 1989)	RRTM (Mlawer et al., 1997)	ACM2 (Pleim, 2007)	WSM6- class (Hong and Lim, 2006)	۱
MYNN (Nakanishi, 2001)	NOAH LSM	Dudhia	RRTMG	MYNN2.5 (Nakanishi and Niino, 2004)	WSM6- class	۲
QNSE (Sukoriansky et al., 2005)	NOAH LSM	Dudhia	RRTMG	QNSE (Sukoriansky et al., 2005)	WSM6- class	٣
Monin-Obukhov	NOAH LSM	Dudhia	RRTMG	YSU (Hong et al., 2006)	WSM6- class	۴
Monin-Obukhov- Janjic (Janjic, 1996)	NOAH LSM	Dudhia	RRTMG	MYJ (Janjic, 1994)	WSM6- class	۵
MYNN (Nakanishi, 2001)	NOAH LSM	Dudhia	RRTMG	MYNN3 (Nakanishi and Niino, 2006)	WSM6- class	۶

جدول ۲. پیکربندی های مدل WRF مورد استفاده در این مطالعه

را نیز در قبل از زمان رخداد مه دوم نشان داده است. برای بررسی بهتر، مقایسه شبیه سازی دما، دمای نقطه شبنم و نم نسبی در ارتفاع ۲ متری از سطح زمین و سرعت باد در ارتفاع ۱۰ متری از سطح زمین با شش پیکربندی ارائه شده در جدول ۲ با مدل WRF انجام شد. شکل های ۵-الف و ۵-ب نشان میدهند که دما و دمای نقطه شبنم در ارتفاع دو متری در زمان آغاز مه فرارفتی به تغییر طرحواره های JBC حساس هستند و در هنگام خاتمه مه فرارفتی، شبیه سازی ها به مشاهدات نزدیک بوده و به تغییر طرحواره های JBC حساس نیستند که با نتایج مطالعه لین و همکاران (۲۰۱۷) هم خوانی دارد. همه طرحوارهها خاتمه زودتر رخداد اول مه را نسبت به دیدبانی نشان میدهند. این موضوع برای طرحواره MYNN3 بیشتر از بقیه طرحوارهها مشهود است. همچنین همه طرحوارهها آغاز زودتر رخداد مه را نسبت به دیدبانی نشان میدهند که این مورد برای طرحواره QNSE بیشتر مشهود است.

در مورد رخداد دوم مه که از نوع تابشی است، همه طرحوارهها به جز QNSE کاهش دید افقی ناشی از رخداد مه را چند ساعت زودتر شبیهسازی کردهاند. ولی طرحواره QNSE این کاهش دید افقی را در زمان رویداد مه ولی با مدت زمان کوتاهتر شبیهسازی کرده است. البته این طرحواره یک کاهش دید افقی

شکل ۴. سری زمانی دید افقی محاسبه شده بر حسب کیلومتر با استفاده از الگوریتم دید SW99 روی برونداد مدل WRF از ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۱۲ ژانویه تا ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۱۵ ژانویه ۲۰۱۵ در فرودگاه اردبیل با شش طرحواره PBL. برای نمایش دید افقی نامحدود در شکل، دید نامحدود ۱۰ کیلومتر در نظر گرفته شده است. خطچین های قائم قرمز و مشکی به ترتیب زمان شروع و خاتمه مه اول و دوم را نشان میدهند (طبق جدول ۱). خط قرمز افقی نشان دهنده دید افقی یک کیلومتر است.

همچنین دما و دمای نقطه شبنم در شروع و در طول مدت رخداد مه تابشی (دومین رخداد مه) به طرحوارههای PBL حساس هستند و پس از اتمام رخداد مه، شبیهسازی همه طرحوارهها تقریباً با هم یکـــی میشود و البـــته از داده دیدبانــی فاصله می گیرند.در واقع شکل گیری و توسعه مه تابشی به شرایط دینامیکی (رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۹). طرحواره QNSE

نسبت به طرحوارههای دیگر عملکرد ضعیف تری در شبیه سازی دما ودمای نقطه شبنم از خود نشان می دهد. همچنین از بین سه طرحواره MYJ، YSU و ACM2، برای شبیه سازی دما ودمای نقطه شبنم، دو طرحواره YSU و ACM2 بهتر از طرحواره WYJ عمل می کنند که با نتایج مطالعه لین و همکاران (۲۰۱۷) همخوانی دارد.

شکل۵. سری زمانی (الف) دما، (ب) دمای نقطه شبنم و (ج) اختلاف دما و دمای نقطه شبنم شبیهسازی شده و دیدبانی متناظر در ارتفاع دو متری از سطح زمین بر حسب درجه سانتیگراد از ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۱۲ ژانویه تا ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۱۵ ژانویه ۲۰۱۵ در فرودگاه اردبیل با طرحوارههای PBL متفاوت. خطچینهای قائم قرمز و مشکی به ترتیب زمان شروع و خاتمه مه اول و دوم را نشان میدهند (طبق جدول ۱).

طرحوارههای PBL دیده می شود. شبیه سازی T-Td با طرحوارههای مختلف در زمان مه تابشی، دارای اریبی مثبت است. وجود این اریبی مثبت، به دلیل عدم توانایی مدل در شبیه سازی سرمایش تابشی واقعی مرتبط با شرایط مه تابشی در سطح زمین است (رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۹). در واقع شکل ۵-ج اختلاف دما و دمای نقطه شبنم (T-Td) را نشان میدهد. با توجه به شکل در زمان رخداد مه اول که از نوع فرارفتی است، طرحوارههای مختلف به خوبی قادر به شبیهسازی اختلاف دما و دمای نقطه شبنم هستند ولی در زمان رخداد مه دوم که از نوع تابشی است، حساسیت شبیهسازی T-Td به دیدبانی، از میانگین خطای مطلق (MAE) و ریشه میانگین مربعات خطا (RMSE) استفاده شد. MAE و RMSE از روابط زیر محاسبه می شوند.

$$MAE = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^{N} |M_i - O_i|$$
(°)
$$RMSE = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^{N} (M_i - O_i)^2}$$
(°)

که در آن، $O_i i_j O_i$ به ترتیب خروجی مدل و دیدبانی و مربوط به مولفه ilم است و N تعداد جفتهای مدل -دیدبانی در ساعات مختلف شبیه سازی است. RMSE یکی از روش های آماری متداول برای اندازه گیری عملکرد شبیه سازی است که بیانگر انحراف میانگین مقدار شبیه سازی شده از مقدار مشاهداتی است. به طور کلی RMSE کوچکتر نشان دهنده دقت شبیه سازی بالاتر است. جدول ۴، مقادیر AAE و RMSE را برای T-T، نم نسبی و سرعت باد شبیه سازی شده توسط مدل میان مقیاس WRF با شش طرحواره LPB را نشان می دهد. با توجه به جدول ۴، طرحواره های ZNSE و IV نسبت به طرحواره های دیگر عملکرد ضعیف تری در شبیه سازی نم نسبی و T-T داشته اند. در مورد شبیه سازی باد، طرحواره های SUNSE و QNSE (MYN2.5) و QNSE (MYN2.5)

۴ بحث و نتیجه گیری

در این تحقیق حساسیت شبیه سازی یک مه فرارفتی و یک مه تابشی در ژانویه ۲۰۱۵ در فرودگاه اردبیل به شش طرحوارهی لایه مرزی WYN، YSU، ACM2، MYNN3، MYNN2، و ONSE در مدل WRF مورد بررسی قرار گرفت. برای این منظور حساسیت شبیه سازی دید افقی (محاسبه شده با اعمال الگوریتم دید SW99 روی برونداد مدل) و همچنین حساسیت شبیه سازی نم نسبی در ارتفاع دو متری، سرعت باد در ارتفاع ۱۰

بیشتر طرحوارهها در ساعاتی قبل از شروع مه دوم، مقدار صفر یا نزدیک به صفر را برای T-T_d شبیهسازی کردهاند. همچنین در ساعات قبل از شروع مه اول و پس از پایان مه دوم حساسیت شبیهسازی T-Td به طرحواره PBL زیاد است. طرحوارههای QNSE و MYJ و MYJ نسبت به طرحوارههای دیگر عملکرد ضعیف تری در شبیه سازی اختلاف دما ودمای نقطه شبنم دارند. شکل ۶- الف سری زمانی نم نسبی شبیهسازی شده و دیدبانی متناظر در ارتفاع دو متری از سطح زمین (بر حسب درصد) را با طرحوارههای مختلف PBL نشان میدهد. همان طور که در شکل دیده می شود، طرحواره های QNSE و MYJ نسبت به طرحوارههای دیگر عملکرد ضعیف تری در شبیهسازی نم نسبی دارند. همچنین همه طرحوارهها به جز طرحواره MYJ در زمان رخداد مه اول و در ساعاتی قبل از شروع مه دوم، مقدار ۱۰۰ درصد یا نزدیک به ۱۰۰ درصد را برای نم نسبی شبیهسازی کردهاند. به عبارت دیگر همه طرحوارهها به جز MYJ قادر به شبيهسازي اولين رخداد مه بوده و دومين رخداد مه را نيز زودتر شبیهسازی کردهاند. همچنین در ساعات قبل از شروع مه اول و پس از پایان مه دوم حساسیت شبیهسازی نم نسبی به طرحواره PBL زياد است.

شکل ۶-ب، سری زمانی سرعت باد شبیه سازی شده و دیدبانی متناظر در ارتفاع ده متری از سطح زمین (بر حسب متر بر ثانیه) را با طرحواره های مختلف PBL نشان می دهد. طرحواره های QNSE و MYJ نسبت به طرحواره های دیگر عملکرد ضعیف تری در شبیه سازی سرعت باد دارند که با نتایج محمد پور و همکاران (۱۳۹۴) همخوانی دارد. همچنین غیر از زمان رخداد مه اول، در بقیه زمان ها شبیه سازی سرعت باد به طرحواره JBL حساس است. در ساعات آغازین و ابتدایی رخداد مه اول نیز شبیه سازی سرعت باد با دیدبانی اختلاف زیادی برا ی بر آورد میزان خطای شبیه سازی HT-T ، نم نسبی و سرعت باد تو سط مدل میان مقیاس WRF با شش طرحواره JBL در مقایسه با مقادیر

شکل ۴. سری زمانی (الف) نم نسبی بر حسب درصد و (ب) سرعت باد شبیهسازی شده و دیدبانی متناظر در ارتفاع ده متری از سطح زمین بر حسب متر بر ثانیه از ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۱۲ ژانویه تا ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۱۵ ژانویه ۲۰۱۵ در فرودگاه اردبیل با طرحوارههای PBL متفاوت. خطچینهای قائم قرمز و مشکی به ترتیب زمان شروع و خاتمه مه اول و دوم را نشان میدهند (طبق جدول ۱).

ACM2	MYNN2.5	QNSE	YSU	MYJ	MYNN3	طرحوارہ PBL
						نوع متغير و شاخص خطا
۴/۷۴	٣/۶۰	۴/۷۱	٣/٨٢	<u>۴/۴۶</u>	۳/۵۷	MAE (T-Td)
0/04	۵/۳۲	۶/۶۳	۵/۷۰	۶/۳۸	۵/۲۱	RMSE (T-Td)
19/18	18/18	<u> ۲۷/۴۹</u>	19/89	<u> 40/19</u>	١٨/٧٣	MAE (RH)
40/89	26/29	<u> ۳۲/۸۴</u>	26/91	<u>۳۱/۱۸</u>	22/90	RMSE (RH)
1/87	1/14	1/V•	١/۵٨	1/VA	1/81	MAE (Wind)
3/08	۴/۰۸	٣/٧٢	٣/١٢	٣/٩٢	٣/٢٢	RMSE (Wind)

جدول ۴. مقادیر MAE و RMSE برای T-Td، نم نسبی و سرعت باد شبیه سازی شده توسط مدل میان مقیاس WRF با شش طرحواره PBL

متری، دما، دمای نقطه شبنم و اختلاف آنها در ارتفاع دو متری به عنوان شاخص هایی برای شبیه سازی مه بررسی شدند.نتایــج نشان داد که شبیهسازی دید افقی در زمان رخداد مه فرارفتی توسط بیشتر طرحوارههای PBL با موفقیت انجام شد. طر حوارههای YSU، ACM2 و MYNN2.5 عملکر د بهتری در شبیهسازی مه فرارفتی داشتند. طرحواره QNSE در شبیهسازی ديد افقي در زمان مه فرارفتي موفق نبود. شبيهسازي ديد افقي در زمان رخداد مه تابشی توسط بیشتر طرحوارههای PBL موفق نبود و در واقع بیشتر طرحوارههای PBL، رخداد مه تابشی را زودتر از زمان دیدبانی این مه تابشی شبیهسازی کردند.مقادیر پیش بینی دما و دمای نقطه شبنم در ارتفاع دو متری در زمان شروع مه فرارفتی به تغییر طرحوارههای PBL حساس بودند و در هنگام از بین رفتن مه فرارفتی شبیهسازی با بیشتر طر حواره های PBL مورد مطالعه با داده های مشاهداتی نز دیک بود. درواقع دما و دمای نقطه شبنم در ارتفاع دو متری شبیهسازی شده به تغییر طرحوارههای PBL حساس نبودند که با نتایج مطالعه لین و همکاران (۲۰۱۷) همخوانی دارد. در زمان رخداد مه تابشی، حساسیت شبیهسازی T-Td به طرحوارههای PBL دیده شد. شبیهسازی T-Td در زمان رخداد مه تابشی دارای اریبی مثبت است که به دلیل عدم توانایی مدل در شبیهسازی سرمایش تابشی واقعی مرتبط با شرایط مه تابشی در سطح زمین است (رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۹).

با توجه به شاخصهای MAE و RMSE، طرحوارههای QNSE و MYJ نسبت به طرحوارههای دیگر عملکرد ضعیف تری در شبیه سازی T-Td و نم نسبی داشتند. در مورد شبیه سازی باد، طرحوارههای QNSE ، MYNN2.5 و MYJ عملکرد ضعیف تری داشته اند.

علی رغم این که نتیجه گیریهای این مطالعه تنها بر اساس دو رخداد مه است، نتایج کلی این مطالعه نشان میدهد انتخاب طرحواره PBL مناسب در یک مدل پیشبینی عددی وضع هوا برای پیشبینی موفقیت آمیز رخداد مه مهم است. عدم قطعیت

در پارامتری سازی فیزیکی مدل می تواند نقشی اساسی در پیش بینی عددی مه داشته باشد. بنابراین استفاده از سامانه پیش بینی همادی (به عنوان مثال، ژو و دو، ۲۰۱۰ و رایرسون، ۲۰۱۲) می تواند روش خوبی برای بهبود پیش بینی مه باشد.

- ۵ منابع
- پهلوان، ر.، مرادی، م.، تاج بخش، س.، آزادی، م.، رهنما، م.، ۱۳۹۹، پیش بینی عددی چند رخداد مه تابشی و CBL با استفاده از مدل WRF روی برخی مناطق ایران: مطالعه موردی، ۲۷ تا ۳۱ دسامبر سال ۲۰۱۵، م. فیزیک زمین و فضا، ۴۶(۳)، ۵۶۱–۵۸۲.
- صلاحی، ب.، محمدی، س.، ۱۳۹۰، تحلیل همدید و آماری مههای فرودگاه اردبیل و ارائهی ساعات مناسب پروازی: پژوهشهای جغرافیای طبیعی، ۷۷، ۹۲–۶۹.
- لایقی، ب.، قادر، س.، علی اکبری بیدختی، ع.، آزادی، م.، ۱۳۹۶، حساسیتسنجی شبیهسازیهای مدل WRF به پارامترسازیهای فیزیکی در محدوده خلیج فارس و دریای عمان در زمان مونسون تابستانی، مجله ژئوفیزیک ایران، ۱۱، ۱۹-۱
- محمدپورپنجاه، م.، ملکوتی، ح.، بهمنی جلالی، ه.، ۱۳۹۴، حساسیتسنجی مدل پیش بینی و تحقیقات جوی WRF به پارامترسازی های لایه مرزی به منظور مطالعه انرژی باد در منطقه جاسک: شانزدهمین کنفرانس دینامیک شارهها، کرمانشاه، دانشگاه رازی.
- Anderson, J. L., 1996, Selection of initial conditions for ensemble forecasts in a simple perfect model framework: *Journal of Atmospheric Science*, **53**, 22– 36.
- Bang, C. H., Lee, J. W. and Hong, S.Y., 2009, Predictability experiments of fog and visibility in local airports over Korea using the WRF model: *J. Korean Soc. Atmos. Environ.*, **24**, 92–101.
- Bari, D., Bergot, T. and El Khlifi, M., 2015, Numerical study of a coastal fog event over Casablanca, Morocco: *Quart. J. Roy. Meteor. Soc.*, **141**, 1894– 1905, doi: 10.1002/qj.2494.

- Golding, B. W., 1993: A study of the influence of terrain on fog development. *Mon. Wea. Rev.*, 121, 2529–2541, doi:10.1175/1520-0493(1993)121<2529:ASOTIO>2.0.CO;2.
- Guedalia, D. and Bergot, T., 1994, Numerical forecasting of radiation fog. Part II: A comparison of model simulation with several observed fog events: *Monthly Weather Review*, **122**, 1231–1246.
- Gultepe, I., Muller, M.D. and Boybeyi, Z., 2006, A new warm fog parameterization scheme for numerical weather prediction models: *Journal of Applied Meteorology*, **45**, 1469–1480.
- Gultepe, I., Tardif, R., Michaelides, S. C., et al., 2007a, Fog research: A review of past achievements and future perspectives: *Pure Appl. Geophys.*, **164**, 1121–1159, doi:10.1007/s00024-007-0211-x.
- Gultepe, I., Pagowski, M. and Reid, J., 2007b, Using surface data to validate a satellite based fog detection scheme: *Weather and Forecasting*, **22**, 444-456.
- Gultepe, I., Pearson, G., Milbrandt, J., Hansen, B., Platnick, S., Taylor, P., Gordon, M., Oakley, J. and Cober, S., 2009, The Fog Remote Sensing and Modeling Field Project. *Bulletin of The American Meteorological Society*, **90**, 341-359.
- Gultepe, I. and Milbrandt, J. A., 2010, Probabilistic parameterizations of visibility using observations of rain precipitation rate, relative humidity, and visibility: *J. Appl. Meteor. Climatol.*, **49**, 36–46,doi: 10.1175/2009JAMC1927.1.
- Gultepe, I., Zhou, B., Milbrandt, J., Bott, A., Li, Y., Heymsfield, A.J., Ferrier, B., Ware, R., Pavolonis, M., Kuhn, T., Gurka, J., Liu, P. and Cermak. J., 2015, A review on ice fog measurements and modeling: *Atmospheric Research.*, **151**, 2–19. 10.1016/j.atmosres.2014.04.014
- Gultepe, I., Milbrandt, J.A., Zhou, B., 2017, Marine Fog: A Review on Microphysics and Visibility Prediction. In Koračin D. and Dorman C. Marine Fog: Challenges and Advancements in Observations, Modeling, and Forecasting. Springer Atmospheric Sciences. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-45229-6 7
- Gultepe, I., Sharman, R., Williams, P., Zhou, B., Ellrod, G., Minnis, P., Trier, S., Griffin, S., Yum, S., Gharabaghi, B., Feltz, W., Temimi, M., Dimri, A.P., Dietz, S., França, G., Almeida, M., Albuquerque, F., Pu, Z., Kneringer, P. and Thobois, L., 2019, A Review of High Impact Weather for Aviation Meteorology: *Pure and Applied Geophysics*. 176. 1869–1921. 10.1007/s00024-019-02168-6.
- Hong, S.Y., Noh, Y. and Dudhia, J., 2006, A new vertical diffusion package with an explicit treatment

- Bieringer, P., Donovan, M., Robasky, F., Clark, D. and Hurst, J., 2006, A characterization of NWP ceiling and visibility forecasts for the terminal airspace: *12th Conference on Aviation, Range and Aerospace Meteorology*.
- Bergot, T. and Guedalia, D., 1994, Numerical forecasting of radiation fog. Part I: Numerical model and sensitivity tests: *Mon. Wea. Rev.*, **122**, 1218–1230, https://doi.org/10.1175/1520-0493(1994)122,1218: NFORFP.2.0.CO;2.
- Bergot, T., Terradellas, E., Cuxart, J., Mira, A., Liechti, O., Mueller, M. and Nielsen, N.W., 2007, Intercomparison of single-column numerical models for the prediction of radiation fog: *J. Appl. Meteor. Climatol.*, 46, 504–521, https://doi.org/10.1175/JAM2475.1.
- Bott, A., and Trautmann, T., 2002, PAFOG—A new efficient forecast model of radiation fog and low-level stratiform clouds: *Atmos. Res.*, 64, 191–203, doi: 10.1016/S0169-8095(02)00091-1.
- Clark, P.A. and Hopwood, W.P., 2001, Onedimensional site-specific forecasting of radiation fog. Part I: Model formulation and idealized sensitivity studies: *Meteor. Appl.*, 8, 279–286, https://doi.org/10.1017/S1350482701003036.
- Creighton, G., Kuchera, E., Adams-Selin, R. et al., 2014, AFWA Diagnostics in WRF. [Accessed 10 July 2017 at http://www2. mmm.ucar.edu/wrf/users/docs/AFWA_Diagnostics _in_ WRF.pdf].
- Doran, J. A., Roohr, P. J., Beberwyk, D. J., et al., 1999, The MM5 at the Air Force Weather Agency—New products to support military operations: *The 8th Conference on Aviation, Range, and Aerospace Meteorology*, NOAA/NWS, Dallas, Texas.
- Dudhia, J., 1989, Numerical study of convection observed during the Winter Monsoon Experiment using a mesoscale two-dimensional model: J. Atmos. Sci., 46, 3077–3107,
- https://doi.org/10.1175/1520-

0469(1989)046<3077:NSOCOD>2.0.CO;2

- Fernando, H., Gultepe, I., Dorman, C., Pardyjak, E., Wang, Q., Hoch, S., Richter, D., Creegan, E., Gabersek, S., Bullock, T., Hocut, C., Chang, R., Alappattu, D., Dimitrova, R., Flagg, D., Grachev, A., Krishnamurthy, R., Singh, D., Lozovatsky, I. and Fernando, H., 2020, C-FOG: Life of Coastal Fog: Bulletin of the American Meteorological Society, 10.1175/BAMS-D-19-0070.1.
- Fu, G., Li, P. Y., Crompton, J. G., et al., 2010, An observational and modeling study of a sea fog event over the Yellow Sea on 1 August 2003: *Meteor. Atmos. Phys.*, **107**, 149–159, doi:10.1007/s00703-010-0073-0.

physics: Its design and verification: Boundary-Laver Meteorol., 112, 1-31. doi:10.1023/ B:BOUN.0000020164.04146.98.

- Nakanishi, M. and Niino, H., 2006, An improved Mellor-Yamada level-3 model: Its numerical stability and application to a regional prediction of advection fog: Bound.Layer Meteor., 119, 397-407, doi:10.1007/s10546-005-9030-8.
- Philip, A., Bergot, T., Bouteloup, Y. and Bouyssel, F., 2016, The impact of vertical resolution on fog forecasting in the kilometric-scale model AROME: A case study and statistics: Weather and
- Forecasting, 31, 1655-1671, https://doi.org/31. 10.1175/WAF-D-16-0074.1.
- Pithani, P., Ghude, S., Prabha, T., Karipot, A., Hazra, A., Kulkarni, R., Chowdhuri, S., Resmi, E.A., Konwar, M., Murugavel, P., Safai, P., Chate, D., Tiwari, Y., Jenamani, R. and Rajeevan, M., 2019a, WRF model sensitivity to choice of PBL and microphysics parameterization for an advection fog event at Barkachha, rural site in the Indo-Gangetic basin, India: Theoretical and Applied Climatology. 136, 1099-1113, https://doi.org/10.1007/S00704-018-2530-5.
- Pithani, P., Ghude, S., Naidu, C.V., Kulkarni, R., Steeneveld, G.J., Sharma, A., Prabha, T., Chate, D., Gultepe, I., Jenamani, R.K. and Rajeevan, M., 2019b, WRF model Prediction of a dense fog event occurred during Winter Fog Experiment (WIFEX): Pure and Applied Geophysics. 176, 1827-1846, https://doi.org/10.1007/s00024-018-2053-0.
- Pleim, J.E., 2007, A Combined Local and Nonlocal Closure Model for the Atmospheric Boundary Layer. Part I: Model Description and Testing. J. Meteor. Climatol., 46, 1383-1395, Appl. https://doi.org/10.1175/JAM2539.1
- Rémy, S., Pannekoucke, O., Bergot, T. et al., 2012, Adaptation of a particle filtering method for data assimilation in a 1D numerical model used for fog forecasting: Quart. J. Roy. Meteor. Soc., 138, 536-551, doi: 10.1002/qj.v138.663.
- C., Sastre, Román-Cascón, C., Yague, М., Maqueda, G., Salamanca, F. and Viana. S., 2012, Observations and WRF simulations of fog events at the Spanish Northern Plateau: Adv. Sci. Res., 8, 11-18, https://doi.org/10.5194/asr-8-11-2012.
- Román Cascón, C., Steeneveld, G.J., Yagüe, C., Sastre, M., Arrillaga, J.A. and Maqueda, G., 2016, Forecasting radiation fog at climatologically contrasting sites: evaluation of statistical methods and WRF: Q. J. R. Meteor. Soc., 142(695), 1048-1063.
- Roman-Cascón, C., Yagüe, C., Steeneveld, G. J., Morales, G., Arrillaga, J.A., Sastre, M., Maqueda, G., 2019, Radiation and cloud-base lowering fog

of entrainment processes: Mon. Wea. Rev., 134, 2318-2341, https://doi.org/10.1175/MWR3199.1

- Hong, S.-Y. and Lim, J.-O. J., 2006, The WRF Single-Moment 6-Class Microphysics Scheme (WSM6) : J. Korean Meteor. Soc., 42, 129–151.
- Janjic, Z.I., 1994, The Step-Mountain Eta Coordinate Model: Further developments of the convection, sublayer, and turbulence viscous closure schemes: Mon. Wea. Rev., 122. 927-945, https://doi.org/10.1175/1520-0493(1994)122%3c0927:TSMECM%3e2.0.CO;2

- Jones, R.H., 1965). Optimal estimation of initial conditions for numerical prediction. Journal of Atmospheric Science, 22, 658–663.
- Kleczek, M.A., Steeneveld, G.J. and Holtslag, A.A.M., 2014, Evaluation of the weather research and forecasting mesoscale model for GABLS3: Impact of boundarylayer schemes, boundary conditions Boundary-Layer and spin-up: Meteorology. 152. 213-243, https://doi.org/10.1007/s10546-014-9925-3.
- Lester, P., 2007, Aviation weather: Jeppesen Pub. U.S.A.
- Li, Y. P. and Zheng, Y. X., 2015, Analysis of atmospheric turbulence in the upper layers of sea fog: Chinese J. Oceanol. Limnol., 33, 809-818, doi: 10.1007/s00343-015-4030-0.
- Lin, C.-Y., Zhang, Z., Pu, Z. and Wang, F., 2017, Numerical simulations of an advection fog event over the Shanghai Pudong Airport with the WRF model: Journal of Meteorological Research, 31, 874-889.
- Mlawer, E.J., Taubman, S.J., Brown, P.D., Iacono, M.J. and Clough, S.A., 1997, Radiative transfer for inhomogeneous atmospheres: RRTM, a validated correlated-k model for the longwave: J. Geophys. Res., 102, 16663-

16682, https://doi.org/10.1029/97JD00237.

- Mlawer, E.J., Taubman, S.J., Brown, P.D., Iacono, M.J. and Clough, S.A., 1997, Radiative transfer for inhomogeneous atmospheres: RRTM, a validated correlated-k model for the longwave: J. Geophys. Res., 102, 16663-16682, https://doi.org/10.1029/97JD00237.
- Monin, A. S., and Obukhov, A.M.F., 1954, Basic laws of turbulent mixing in the surface layer of the atmosphere: Contribution of Geophysical Institute of the Academy of Sciences of the USSR, 151, 163-187.
- Nakanishi, M., 2001, Improvement of the Mellor-Yamada Turbulence Closure Model based on largeeddy simulation data. Boundary-Layer Meteor. 99, 349-378.
- Nakanishi, M. and Niino, H., 2004, An improved Mellor-Yamada level-3model with condensation

weather prediction model forced with a single profile: *Meteor. Appl.*, **16**, 129–141, doi: 10.1002/met. v16:2.

- Tardif, R., 2004, On the impact of vertical resolution in the numerical forecasting of fog. *Conference on Aviation, Range, and Aerospace Meteorology*.
- Tardif, R., 2007, The impact of vertical resolution in the explicit numerical forecasting of radiation fog: A case study: *Pure Appl. Geophys.*, **164**, 1221–1240, doi: 10.1007/s00024-007-0216-5.
- Tardif, R. and Rasmussen, R.M., 2007, Event-based climatology and typology of fog in the New York City region: *Journal of Applied Meteorology and Climatology*, **46**, 1141-1168, https://doi.org/10.1175/JAM2516.1.
- Tewari, M., Chen, F., Wang, W., Dudhia, J., LeMone, M. A., Mitchell, K., Ek, M., Gayno, G., Wegiel, J. and Cuenca. R.H., 2004, Implementation and verification of the unified NOAH land surface model in the WRF model: 20th conference on weather analysis and forecasting/16th conference on numerical weather prediction, pp. 11–15.
- Van der Velde, I.R., Steeneveld, G.J., Schreur, B.G.J.W. and Holtslag, A.A.M., 2010, Modeling and Forecasting the Onset and Duration of Severe Radiation Fog under Frost Conditions: *Monthly Weather Review*, **138(11)**, 4237-4253, https://doi.org/10.1175/2010MWR3427.1
- Von Glasow, R. and Bott, A., 1999, Interaction of radiation fog with tall vegetation: *Atmos. Environ.*, **33**, 1333–1346, doi:10.1016/S1352-2310(98)00372-0.
- Wilkinson, J.M., Porson, A.N., Bornemann, F.J., Weeks, M., Field, P.R. and Lock. A.P., 2013, Improved microphysical parametrization of drizzle and fog for operational forecasting using the Met
- Office Unified Model: Q. J. R. Meteor. Soc., 139(671), 488-500.
- Zhou, B. and Du, J., 2010, Fog prediction from a multimodel mesoscale ensemble prediction system: *Weather Forecasting*, 25, 303–322.

events: Observational analysis and evaluation of WRF and HARMONIE: *Atmospheric Research*, **229**, 190–207.

- Roquelaure, S. and Bergot, T., 2007, Seasonal sensitivity on COBEL-ISBA local forecast system for fog and low clouds: *Pure and Applied Geophysics*, **164**, 1283–1301.
- Ryerson, W.R., 2012, Toward improving short-range fog prediction in data-denied areas using the Air Force Weather Agency mesoscale ensemble: *Ph.D. thesis*, *Naval Postgraduate School*, 225 pp.
- [Available online at http://www.dtic.mil/cgibin/GetTRDoc?AD=ADA567345.]
- Skamarock, W.C., Klemp, J.B., Dudhia, J., Gill, D.O., Barker, D.M., Duda, M.G., Huang, X., Wang, W., Powers, J.G., 2008, A description of the advanced research WRF version 3; NCAR Tech. Note (NCAR/TN-475+STR). National Center for Atmospheric Research: Boulder, CO, USA; p. 125.
- Steeneveld, G.J., Ronda, R. J. and Holtslag, A.A.M., 2015, The challenge of forecasting the onset and development of radiation fog using mesoscale atmospheric models: *Bound. Layer Meteor.*, **154(2)**, 265–289, https://doi.org/10.1007/s10546-014-9973-8.
- Stoelinga, M.T. and Warner T.T., 1999, Nonhydrostatic, mesobeta-scale model simulations of cloud ceiling and visibility for an East Coast winter precipitation event: *J. Appl. Meteor.*, **38**, 385– 404, https://doi.org/10.1175/1520-0450(1999)038 <0385:NMSMSO>2.0.CO;2.
- Stolaki, S., Pytharoulis, I. and Karacostas, T., 2012, A study of fog characteristics using a coupled WRF– COBEL model over Thessaloniki airport, Greece: *Pure Appl. Geophys.*, **169**, 961–981, doi: 10.1007/s00024-011-0393-0.
- Sukoriansky, S., Galperin, B. and Perov, V., 2005, Application of a new spectral model of stratified turbulence to the atmospheric boundary layer over sea ice: *Bound.–Layer Meteor.*, **117**, 231–257, https://doi.org/10.1007/s10546-004-6848-4
- Tang, Y. M., Capon, R., Forbes, R., et al., 2009, Fog prediction using a very high resolution numerical

۸۳